

טיוטת חוק שירות לאומי-אזרחי (תיקון) התשפ"ו-2025 - אישור החלטת ועדת השרים

לענייני חקיקה

הצעת להחלטה

מ ח ל י ט י ם :

- א. לאשר את החלטת ועדת השרים לענייני חקיקה מס' חק/2177 מיום 26.11.2025 שעניינה טיוטת חוק שירות לאומי-אזרחי (תיקון), התשפ"ו-2025, המצורפת.
- ב. בהתאם לסעיף 81(ג) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת לקצר את תקופת ההנחה ולחקדים את הדיון בהצעת החוק.
- ג. בהתאם לסעיף 88(ב) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת להתיר את הקריאה השנייה בהצעת החוק ביום הנחתה על שולחן הכנסת.

דברי הסבר

חוק שירות לאומי-אזרחי, תשע"ד-2014 (להלן – החוק) מסדיר את מסלול השירות הלאומי-אזרחי המיועד לבחורי ישיבות שקיבלו דחיית שירות בשל תורתם אומנותם. החוק כולל את כל ההוראות לגבי המשרתים ולגבי הגופים המפעילים בהם מתבצע השירות. סעיף 36(א) לחוק קובע כי החוק יעמוד בתוקף עד יום כ"ד בחשוון התשפ"ו (15 בנובמבר 2025). הצעת החוק מבקשת לדחות את מועד הפקיעה במספר חודשים בכדי לאפשר המשך הפניית משרתים לשירות הלאומי-אזרחי גם לאחר מועד זה, לפי כל הכללים הקיימים כיום. מכיוון שמועד פקיעת החוק קרוב ויש צורך לסיים את הליכי החקיקה במהירות מוצע לאשר את ההחלטה האמורה של ועדת השרים לענייני חקיקה. עוד מוצע כי בהתאם לסעיף 81(ג) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת לקצר את תקופת ההנחה ולהקדים את הדיון בהצעת החוק וכן בהתאם לסעיף 88(ב) לתקנון הכנסת להתיר את הקריאה השנייה בהצעת החוק ביום הנחתה על שולחן הכנסת.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה
לא רלוונטי

תקציב
לא רלוונטי

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם
לא רלוונטי

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם
שר הביטחון - תומך

החלטות קודמות של הממשלה בנושא
אין החלטות קודמות

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה
חוות-דעת היועץ המשפטי של הרשות לשירות אזרחי מצורפת להצעת ההחלטה.

סיווגים

סיווג ראשי : 07

תחום פעולה עיקרי : 03 נושאים אזרחיים

מגישה: שרת ההתיישבות והמשימות הלאומיות

ח' בחשוון התשפ"ו
30 באוקטובר 2025

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה

נושא הצעת ההחלטה :

טיוטת חוק שירות לאומי-אזרחי (תיקון), התשפ"ו-2025 – אישור החלטת ועדת השרים לענייני חקיקה.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים :

חוק שירות לאומי-אזרחי, תשע"ד-2014 (להלן – החוק) מסדיר את מסלול השירות הלאומי-אזרחי המיועד לבחורי ישיבות שקיבלו דחיית שירות בשל תורתם אומנותם.
החוק כולל את כל ההוראות לגבי המשרתים ולגבי הגופים המפעילים בהם מתבצע השירות.
סעיף 36(א) לחוק קובע כי החוק יעמוד בתוקף עד יום כ"ד בחשוון התשפ"ו (15 בנובמבר 2025).
הצעת החוק מבקשת לדחות פעם נוספת את מועד הפקעה של החוק במספר חודשים עד ליום 30 ביוני 2026, בכדי לאפשר המשך הפניית משרתים לשירות הלאומי-אזרחי גם לאחר מועד זה, לפי כל הכללים הקיימים כיום.
ביום 26.11.2025 החליטה ועדת השרים לחקיקה לאשר את טיוטת החוק (החלטה חק/2177).

מכיוון שמועד פקיעת החוק קרוב ויש צורך לסיים את הליכי החקיקה במהירות מוצע כי הממשלה תאשר את ההחלטה האמורה של ועדת השרים.

קשיים משפטיים, ככל שישנם ודרכי פתרונם :

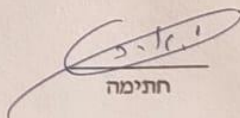
מסלול השירות הלאומי-אזרחי מהווה מסלול חלופי לשירות הצבאי.
אין חולק שמכיוון שמסלול זה פתוח רק לבני הישיבות הוא מהווה פגיעה בעקרון השוויון, פגיעה שנובעת מכך שמדובר במסלול בעל תנאים מיטיבים בהשוואה למסלול הצבאי הרגיל.
מנגד, יש כמה נקודות שמצביעות על כך שהפגיעה בצבא ובשירות בו מצומצמים, כפי שיפורט להלן.
סעיף 2 לחוק קובע במפורש כי הצטרפות למסלול מותנית באישור הפוקד הצבאי, כלומר הצבא יכול לדאוג לכך שמי שמצטרף למסלול הוא מי שאינו נמנה על האוכלוסייה המתועדפת לגיוס לצבא.
צמצום נוסף של הפגיעה בגיוס לצבא נובע מכך שנקבע בחוק שניתן להתחיל את השירות במסלול רק מגיל 21 ולא לפני כן.
הרשות לשירות אזרחי אף הגיעה לסיכום עם רשויות הצבא על גיל מינימום גבוה יותר ועל מספר מצומצם של משרתים שיוכלו להיות מופנים לצבא בפרק זמן קצוב.
מכל האמור לעיל עולה שחרדים שמבקשים לשרת בשירות הלאומי-אזרחי מאושרים בהתאם לקריטריונים שיבטיחו שלא יהיה בשירות הלאומי-אזרחי משום תחרות לשירות בצבא.
בנוסף, יובהר שמדובר בהסדר זמני שההארכה שלו היא לתקופה זמנית בלבד, מתוך תקווה שעד תום תקופה זו יושלם הליך החקיקה המתקיים בימים אלו בועדת החוץ והביטחון של הכנסת.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם

עמדת מחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים : כפי שנמסר לשר המשפטים במסגרת חוות הדעת לוועדת שרים, הצעת החוק מעוררת קשיים חוקתיים משמעותיים ביותר. זאת, בשל הפגיעה החריפה בעקרון השוויון הגלומה בקיומו של המסלול המיטיב שפתוח לבני הציבור החרדי בלבד. לאחר פקיעת פרק ג' לחוק שירות ביטחון לפני כשנתיים וחצי (המכונה "חוק הגיוס"), אין כל הסדר חוקי המאפשר לפטור את בני הציבור החרדי מגיוס לצבא. בנקודת הזמן הנוכחית, כל בני הציבור החרדי קיבלו צווי גיוס והם חייבים בגיוס. הארכת המסלול של שירות לאומי-אזרחי, שנועד להיות משלים לחוק הגיוס, מבלי שיש חוק גיוס תקף כבר שנתיים וחצי, משמעותו הפיכת השירות הלאומי-אזרחי למסלול הפטר-מראש, עבור מי שקיבל צו גיוס וחייב להתייצב לשירות צבאי, חלף גיוסו לצבא ומבלי לתרום להורדת נטל השירות הצבאי. קידום הצעת החוק הממשלתית המוצעת משמעו אי קידום אכיפת חובת הגיוס ולמעשה ההפך מכך – יצירת מסלול אלטרנטיבי מקל, שפתוח לבני הציבור החרדי בלבד.
לאור הקשיים החוקתיים המשמעותיים, עמדת היועצים המשפטיים לממשלה היא שאין לקדם את הצעת החוק

עמדת היועץ המשפטי של הרשות לשירות אזרחי:

ראו לעיל עמדת היועצים המשפטיים לממשלה

חתימה

יועץ הרשות לשירות אזרחי
תפקיד

יואב ארבל
שם

מזכירות הממשלה

החלטה מספר חק/2177 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 26.10.2025.

חק/2177. טיוטת חוק שירות לאומי-אזרחי (תיקון), התשפ"ו-2025

מ ח ל י ט י ם, לאשר את טיוטת חוק שירות לאומי-אזרחי (תיקון), התשפ"ו-
2025 המצורפת.

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

חוק שירות לאומי-אזרחי (תיקון), התשפ"ו-2025

ב. מטרת החוק המוצע, הצורך בו, עיקרי הוראותיו והשפעתו על הדין הקיים

חוק שירות לאומי-אזרחי, תשע"ד-2014 (להלן – החוק) מסדיר את מסלול השירות הלאומי-אזרחי המיועד לבחורי ישיבות שקיבלו דחיית שירות בשל תורתם אומנותם. החוק כולל את כל ההוראות לגבי המשרתים ולגבי הגופים המפעילים בהם מתבצע השירות. סעיף 36(א) לחוק קובע כי החוק יעמוד בתוקף עד יום כ"ד בחשוון התשפ"ו (15 בנובמבר 2025). הצעת החוק מבקשת לדחות את מועד הפקיעה של החוק עד ליום ט"ו בתמוז התשפ"ו (30 ביוני 2026) בכדי לאפשר המשך הפניית משרתים לשירות הלאומי-אזרחי גם לאחר מועד זה, לפי כל הכללים הקיימים כיום.

ג. השפעת החוק המוצע על התקציב ועל התקן המנהלי

מוצע בהצעת החוק לאפשר המשך המצב הקיים של הפניית משרתים למסלול השירות הלאומי-אזרחי ולכן אין השפעה.

ד. עמדת המשנה ליועצת המשפטית לממשלה

המשנה ליועמ"שית לממשלה (משפט ציבורי-מינהלי)

נוסח החוק המוצע :

הצעת חוק מטעם משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות:

הצעת חוק שירות לאומי-אזרחי (תיקון מס'...), התשפ"ו-2025

1. תיקון סעיף 36 בחוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד-2014 (להלן – החוק העיקרי)¹ –
בסעיף 36(א) במקום " כ"ד בחשוון התשפ"ו (15 בנובמבר 2025) " יבוא :
" ט"ו בתמוז התשפ"ו (30 ביוני 2026) ".

דברי הסבר

סעיף 36(א) לחוק קובע כי הוא יעמוד בתוקף עד יום כ"ד בחשוון התשפ"ו (15 בנובמבר 2025). הצעות חוק לתיקון החוק ולתיקון חוק שירות ביטחון [נוסח משולב], תשמ"ו-1986, שכוללות, בין היתר הצעה להאריך את תוקפו של החוק, מונחות על שולחנה של ועדת החוץ והביטחון של הכנסת בהכנה לקריאה שניה ושלישית. אם הדיונים בהצעות החוק בכנסת יסתיימו עד מועד פקיעת החוק לא יהיה צורך

¹ ס"ח התשע"ד, עמ' 380, התשע"ז עמוד 668.

לקדם את תזכיר החוק. אבל מכיוון שלא ברור מתי יסתיימו הדיונים, ובכדי להבטיח את האפשרות של המשך הפניה רציפה של משרתים למסלול השירות הלאומי-אזרחי עד לסיום גיבושו של מתווה הגיוס הכללי, מוצע בהצעת חוק זו לדחות את תאריך הפקיעה של החוק עד ליום ט"ו בתמוז התשפ"ו (30 ביוני 2026).

מוגש על ידי שרת ההתיישבות
והמשימות הלאומיות

לי בתשרי התשפ"ו
22 באוקטובר 2025